

N:o 2.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Ölofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 16 Januari 1891.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 11.

Franz Neruda.

Det är i år tre decennier sedan vår hufvudstad första gången fick göra bekantskap med en syskontrio af musikaliska konstnärer, som framkallade en förtjusningsfeber, hvartill man här knappast sett maken sedan Jenny Linds tid. Det var syskonen Wilhelmina, Maria och Franz Neruda, hvilka från Hamburg anlände hit, då naturligtvis obekanta för vår musikaliska allmänhet, som på den tiden ännu mindre än nu följde med den stora musikverldens tilldragelser. De läto första gången höra sig på Stjärnström'ska Mindre teatern, der man då för tiden emellanåt fick höra »mellanaktsmusik» d. v. s. konsertafdelningar af stora konstnärer t. ex. en Leopold Auer. Det var den 13 nov. 1861. Segern var med ens vunnen, och naturligt nog var det första violinen, Wilhelmina Nerudas hänförande spel, som i första rummet upptände febern, »Nerudafebern», som vi minnas talades om öfver hela landet men som contagiöst egentligen angrep stockholmarnes öron och nerver. Det var dock en af dessa febrar, som endast medföra ett tillstånd af extas. En sådan violin, en sådan ensemble hade man aldrig förr tyckt sig ha hört. Till d. 22 dec. uppträdde de i nämnda lokal 21 ggr, sedan på Kgl. operan 10 ggr från 2 jan. till 4 febr. 1862, och vidare året derpå om våren 4 ggr. Violoncellisten, Franz Neruda, var då en yngling om 18 år. Efter första stockholmssjouren besöktes Köpenhamn, der trion likaledes gjorde furore, och

det var väl då, som Gade öfvertalade Franz att slå sig ned i Köpenhamn, hvilket han också gjorde 1864. Wilhelmina blef samma år gift med Ludvig Norman och dermed fästad vid Stockholm; hennes syster Maria, sedan gift med den utmärkte operasångaren, nu sångmästaren Fritz Arlberg, stannade också kvar i den svenska hufvudstaden, och de båda systrarna gäfvos här sedan, som vi erinra oss, kammarmusiksoaréer å La Croix's salong, biträdde af Ludvig Norman, d'Aubert, Lindroth, Arnold o. a.

Franz Neruda blef emellertid bofast i den danska hufvudstaden och gjorde endast sällan konsertresor hit, sträckande sig så långt som till Stockholm;

deremot lät han i Danmarks grannprovins Skåne emellanåt höra sig med den utmärkte stråkkvartett som bar hans namn. Liksom hans syster Wilhelmina af konstnärlig drift sträfvade efter en större och ärofullare verksamhet, än hvad här kunde erbjudas, och sökte denna i verldsstaden vid Thames, så har också Franz Neruda hufvudsakligen, tro vi, på hennes tillskyndelse äfven der sökt ett fält för sin talang och därför ej velat binda sig vid en befattning i Köpenhamn, som skulle lägga band på hans konstnärliga frihet. Men mera derom längre fram.

Att konstnären nu tillhör vår musikverld, hvilket särskildt föranlett oss att här meddela hans porträtt jemte en biografisk teckning, synes ha sin orsak i en tillfällighet. Han hade nämligen haft för afsigt, efter hvad vi förnummit, att efter en resa till Ryssland göra ett kort besök i Stockholm. I slutet af 1889 gästade sålunda hr Neruda Stockholm och gaf ett par konserter å Vetenskapsakademien och Musikaliska akademien, vid hvilka han bl. a. lät höra sina violoncellkonserter i G dur (manuskript) och a moll. Det tillfälliga behovet af en dirigent för operans symfonikonserter föranledde honom sedan att åtaga sig denna befattning och dermed att förlänga sin vistelse här. Under uppehållet i Sverige dessa år har han också låtit höra sig flerstädes i landsorten, så t. ex. förra hösten jemte hr Tor Aulin i Göteborg och andra våra städer.

Såsom symfonikonserternas dirigent har han visat framstående egenskaper och denna hans verksamhet i

Franz Neruda.

närvarande tid anse vi öfverflödigt att närmare specificera, än hvad vi gjort i vår musikrevy. Af särskildt intresse är utförandet å nästa symfonikonsert af Gades C moll-symfoni, hvars dirigerande genom honom, Gades intime vän, är en borgen för att kompositionen får ett mönstergilt utförande i enlighet med tonsättarens intentioner.

Vi ha ännu icke yttrat oss om violoncellkonstnären Neruda såsom sådan och torde kunna göra detta helt kort, då det är allmänt erkänt att han tillhör nutidens förnämsta violencellister. Han har också hedern af att vid de ansedda »Monday and Saturday popular concerts» i London, vid hvilka systern Wilhelmina och hennes nuvar. man, den berömda pianisten sir Charles Hallé, ofta biträda, alternera med en Piatti och andra violoncellens stormän. Om än icke Franz Neruda har en Poppers smekande ton i sitt spel, så utmärker sig dock detta genom sin gedigenhet i uppfattning och smak, en kraft och äfven mjukhet i tonen samt en berömlig flärdlöshet i föredraget utan detta ständiga vibrato, som hos många violoncellspelare påminner om en oupphörligt chevroterande sångare. Hvad Neruda såsom tonsättare beträffar, står han ganska högt och har utvecklat en lika berömlig som stor och mångsidig verksamhet; hans kompositioner utmärka sig för kärnfullhet och en ren musikalisk smak samt en originalitet som ofta får sin karaktär från hans hemlands folkton.

Familjen Neruda är en gammal böhmisk musikerfamilj. En descendent af familjen, Josef N., född 1807, död 1875 som organist vid domkyrkan i Brünn, dugtig musiker och lärare, är fadern till Franz N. och hans syskon: Wilhelmina, Amelie, Victor, Eugenie och Olga; alla egnade de sig åt musiken. De äldsta och yngsta, Amelie (f. 1834) gift med kapellm. Wickenhauser i Brünn och Olga (f. 1858), bosatt i England, ha båda offentligen uppträdt som pianovirtuoser. Victor (f. 1836) var utmärkt violoncellist och dog på en af familjens många konsertresor i Petersburg 1852. Wilhelmina och Maria ha vi förut omnämnt; Eugenie lefver i Stockholm, gift med major P. Lindblad. son till komponisten A. F. Lindblad.

Franz Neruda är född d. 3 dec. 1843 i Brünn. Från sitt 5:e till 11:te år lärde honom fadern violinspel, men då brodern Victor dog satte honom fadern till violoncellen; Wilhelmina och Maria hade ju violinerna på sin lott. Från sitt 12-te år var han ute på konsertresor med dessa systrar. Sedan Gade vunnit honom för Köpenhamn, blef han 1864 anställd i k. teaterkapellet och i Musikföreningen. Vid det förra verkade han sedan i 12 år, vid den senare i 25.

I förening med den värderade pianisten och komponisten Aug. Winding samt hr V. Tofte, Chr. Schjörning och

V. Holm fick han snart kammarmusiksoaréer i gång; d. 5 dec. 1868 stiftade han kammarmusikföreningen och med C. Schiemann och A. V. Lanzky 1870 de s. k. kapellsoaréerna, som efterträdde de först nämnda. Flere anbud om fast plats i utlandet afslog han. Om våren 1874 reste han på permission till London för att der mottaga ett par månaders engagement. Efter sitt afskedstagande två år derefter har han gjort flere konstresor i England och Skottland som solist och kammarmusikspelar. Vid afskedstagandet blef han utnämnd till riddare af Dannebrogen efter att redan 1869 ha fått hederstiteln af Kgl. kammarmusikus. Äfven såsom pianolärare för mera försigkomna har han varit mycket eftersökt.

Antalet af hans kompositioner uppgår till öfver 60. Vi ha framför oss hans op. 67 en vacker »Mazurek» för violoncell och piano, nyligen utgifna i Kristiania. De flesta af hans verk ha utkommit i Danmark, Tyskland och England. Af dessa må nämnas: 14 häften, dels lättare saker för piano (deraf 7 fyrehändiga, hvaribland de myckomtyckta »Slovakiske marscher» op. 30 och »Fra Böhmerwald», op. 42 o. s. v.); 4 hälften sånger, 6 med dansk, 25 med tysk text; Fantasistycken, Mazurkor, Gavotter, Romanser, Humoresker, »Sérénade slave» m. m. för violoncell och piano, Andante och Konsertallegro op. 40 och ett Konsertstycke för violoncell och orkester; »Berceuse slave», Mazurka, Rhapsodie hongroise, Nocturne, Réverie russe för violin och piano samt Suiten »Aus dem Böhmerwald» op. 42 för orkester och Variationer op. 62 för orgel Vidare Sextetter, quintetter och quartetter etc.

Till ledamot af Kgl. Musikaliska akademien i Stockholm blef Franz Neruda som bekant, utnämnd i slutet af förlidet år.

En förbisedd svensk sångartist.

I en tidning från första hälften af december förlidet år föll oss i ögonen följande dödsannons: »Tillkännagifves att Sångläraren Gunnar Fogelberg efter långvarig sjuklighet stilla afled å Sabbatsbergs sjukhus d. 9 dec. 1890 i en ålder af 50 år och 2 månader». — Att en anspråkslös och obekant musiklärare går ur tiden blir vanligen ej föremål för någon konstnotis i dagspressen, och förmodligen har, efter hvad vi kuunat finna, detta dödsfall af sådant skäl icke uppmärksamats af tidningarna. Emellertid kan Gunnar Fogelberg ej räknas till denna kategori af arbetare i tonkonstens tjänst; han har en gång i lifstiden varit mycket uppmärksam, och om än hans konstnärlif kan i viss mån anses förfeladt, så har det dock en historia

som kan vara värd att betrakta. Med ledning af uppgifter från anhöriga meddela vi derföre här en lefnadsskiss öfver den bortgångne musikern.

Gunnar Fogelberg föddes den 16 sept. 1840 i Trollhättan. Föräldrarna, landtbrukaren Svante Wilhelm Fogelberg och Susanna Holmberg, dogo mycket tidigt hvarföre G. vid 3 års ålder kom till klockaren Bergstedt i Gerdhem såsom fosterbarn och sedan som informator till baron Hay på Onsjö. Vid 18 års ålder (1858) kom han till Göteborg i handel och började der att taga lektioner i musik för dir. Lindstrand samt meddelade redan vid 20 års ålder lektioner i piano åt elever och uppehöll sig der såsom musiklärare och medelst välvilliga personers hjälp till 1867, under tiden tagande lektioner i sång för friherrinnan Leuhusen. 1867 reste han till Stockholm för att taga sånglektioner för hofsångaren Berg och Fritz Arlberg. Rörande hans vistelse i Stockholm, kan vi anföra följande.

Han debuterade här i dec. 1869 på Kgl. operan såsom Gennaro i »Lucrezia Borgia» och vann rätt mycken framgång. »Med ett för teatern fördelaktigt yttre förenade», säger en recensent, »hr F. en visserligen icke stark men behaglig och i de högre tonerna klangrik röst, hvilken han ej genom forcering tvingar öfver sina gränser». Ill. Tidning, talar vid samma tillfälle om »hans vackra stämmas hjertliga timbre samt den åt ämnet varmt hänförelse uppfattningen». Vid hans biträdande på en soaré af frök. Fredr. Wickman 1870 fick han eloge för »sin lysande koloratursång» och omnämnes äfven från en konsert af frök. Gustavia Torslow i La Croixs salong, då han »med varm känsla» sjöng Max' aria ur »Friskyttan».

1870 företog han en resa till Finland i sällskap med fröken Ida Basilier och uppträdde i Helsingfors i »Friskyttan». 1871 reste han öfver Petersburg, Moskva, Warschau, Wien och Venedig till Milano och tog der musiklektioner för signor Carsi. Under tiden 1871—1876 vistades han dels i Milano dels i åtskilliga andra städer i Italien, medföljande ett operasällskap och utförande en mängd olika tenorroller i de förnämsta operor. Mot slutet af denna period blef han genom en slump ackompagnatör hos signor Lamperti och lyckades komma i stor gunst hos denne samt inhemtade under tiden dennes metod att undervisa sina elever. Han medföljde 1876 Lamperti till London på dennes 3 månaders sejour derstädes. Fogelberg stannade kvar i London och började på egen hand ge lektioner der till 1887, en tid som var den mest framgångsrika under hans vexlande lif. Han förtjänade under sin glansperiod, hyllad och uppburen i Londons finaste kretsar, anseeligt med pengar; han tog 1 guinee (19

kr.) i timmen för sina lektioner. I sin bostad, Melbury Terrace, gaf han »Musical afternoons», biträdd af Londons förnämsta artister, hvilka soaréer med beröm ömtalades af tidningarne likasom hans konserter för välgörande ändamål.

Hans af naturen svaga kropp stod dock ej länge ut. Dels genom sorger (hans syster Mina gift med landskapsmålaren Wilhelm von Gegerfelt dog 1882) och dels genom sjukdom, (slagen i hufvudet och sanslöst förd till ett hospital, der han låg sjuk i hjernfeber flere månader) blef han så småningom urständsat att uppehålla sig på sätt som han på sista tiden varit van, och reste så öfver till Göteborg om sommaren 1887. Han hade då ej skrivit hem till sina anhöriga mer än en gång på 11 år. Sommaren 87 tillbragte han hos sådana i Seffle. Han medförde en elev från England m:r Wareing, som tog lektioner för honom. Han reste sedan tillbaka till Göteborg, gaf en konsert på Handelsinstitutet, försökte få elever men sjuknade på nytt och blef liggande på ett hotell. I februari 1888 kom han till Stockholm och lefde der första tiden i stort elände, hvartill bidrog att han, sedan sorger och sjukdom började hemsöka honom i London, började se för djupt i glaset.

Här i Stockholm har han på senare år egnat sig åt sångundervisning och vi hafva från mer än ett håll hört honom berömmas såsom en utmärkt sånglärare.

Utdrag ur professor Klinkmeyers musiklexikon.

(Humoresk).

Vid genomgåendet af den allt för tidigt hädangångne professor Klinkmeyers papper, fann man ett nästan fullständigt utarbetadt musiklexikon. Den afidne, som alltid gått sina egna vägar, framdrager ofta föga bemärkta fakta, så att många punkter af musikhistorien genom honom framtråda i ny belysning. Såsom exempel, tagna i högen, på den karakteristiska betraktelsen af musikens stora personligheter, må anföras följande:

Bach, Joh. Seb. har ett särdeles lyckligt tillfälle att tacka för sin berömmelse, i det han fick värfvet att skriva ackompanjemtet till en berömd melodi af Gounod. Han utgaf det med synnerlig själfbelåtenhet såsom ett s. k. första Preludium i en samling stycken, som han kallade »Vältempererade klavéret», men detta fann endast ringa afsättning hos beundrarne af Gounods melodi, som kallades »Ave Maria». — Hans »Passioner» anses för nobla, med undantag af den omtvistade Lukaspass-

sionen. Hans talrika söner hette också Bach.

Badarzewska, Thekla, är ett namn som förstummar alla, hvilka fränkänna kvinnan förmåga att uppnå höjdpunkten af mensklig produktion. I alla tidens och folks musiklitteratur kan knappast något verk berömma sig af större spridning än hennes »En jungfrus bön». Tusentals jungfrur utgjuta dagligen sina hjertan i denna bön. Äfven andra böner och drömmar af henne rörde mångt hjerta, men den första, som är så fri från jägtande efter all originalitet och snillrikhet, efter alla rytmiska och harmoniska ansatser, den är en bön, som ej kan emotstås.

Cimarosa, Domenico, en tvetydig italienare, är endast bekant för sitt »hemliga äktenskap».

Czerny, Carl, en enstöring, som ej kunde tåla barn, hvarför han ständigt skref etyder. Sedan han dog 1857 har man varit sysselsatt med att räkna dessa etyder, men ännu har man icke hunnit med det. Denna fabelaktiga produktivitet kan förklaras af hans fabelaktiga fingerfärdighet i att komponera. Nästan alla hans noter ha streck genom hals och hufvud, likasom hela hans lif var ett evinnerligt arbete hals öfver hufvud.

Haydn, Mozart och Beethoven, de så kallade klassikerna. Man igenkänner dem derpå, att de varit döda i minst 30 år. Såsom följd deraf ega deras verk det stora företrädet att förekomma i mycket billiga upplagor, hvarför de som ej vilja offra mycket på sina barns undervisning, sätta ett synnerligt värde på klassikerna. Ett afbräck i tillfredsställelsen är emellerlid för dem, att klassikerna öfvervägande skrivit sonater och symfonier. Detta afbräck kan i någon mån dock motvägas af stoltheten att kunna rätt känna och uttala dessa klassikers namn, hvilka tills vidare åtnjuta ett visst anseende, hvilket dock torde allt mer fördunklas af de så kallade wagnerianerne (d. v. s. våghalsarne af tyska ordet wagner = en som vågar; se vidare Wagner Richard).

Några af klassikernas epigoner, Mendelssohn, Chopin och Schumann, ha fiffigt nog lurat dem; de ha nämligen också varit döda i öfver 30 år och äro derfor äfven mycket billiga.

Rossini, Giacchino, berömd för sina sprittande och muntra kyrkokompositioner samt för sina till en del alvarliga operor. »Barberaren» är i synnerhet berömd, men det oaktadt bestälde den otacksamme — Figaro heter han — musiken till sitt bröllop icke hos Rossini utan hos Mozart.

Schubert, Franz, kompositör till berömda Schubert-album för hög, mellan- och djup stämma.

Hans »Erlkönig» op. 1 visar allaredan talang, och i societeter träffar man ofta en liten röstbegäfvad »Van-

drare», som, satt i musik af S., försäkrar att han kommer från bergen och att lyckan fins, der han icke är. Hvad instrumentalsakerna beträffar skall det alltid väcka förvåning, att S. under en så kort lifstid kunnat skriva så ofantligt långa stycken.

Strauss, österrikisk konstnärsdynasti. För att en gång göra ett slut på den eviga förvexlingen af de otaliga Straussarne, gifves här en kort och enkel förklaring öfver hela förhållandet, som lättare förstås på så sätt, att fadren med namnet Johan skiljer sig från de två yngsta sönerna Joseph och Edvard men deremot icke från den äldste som också heter Johan, hvilken för öfrigt alls icke liknar honom, i det han är mycket yngre och dessutom lefver ännu, medan fadren dog 1849, då Joseph var 22 och Edvard 14 år, samt efterlemnade åt äldste sonen sin berömda orkester, hvilken denna öfverlät på bröderna, så att dessa likaledes lätt förvexlades med honom, under det han själf derefter icke så mycket komponerade dansmusik som operetter, utan att han dock upphörde att skriva flere omtyckta valser och polkor, hvilket för resten också de bägge bröderna gjorde utan att dock uppnå honom och fadern, hvilka både med rätta kallades »Valskonungarne». Följaktligen är den berömda Donauvalsen icke komponerad af den ene utan af den andre Strauss.

Strauss, Richard, en talangfull ny komponist, som icke får förvexlas med någon som helst annan Strauss.

Wagner, Richard har förutom sina samtliga verk efterlemnadt de sig så kallade Wagnerianerna, med hvilka han icke alltid har dragit jemnt. Dessa veta mycket noga hvad deras mästare har tänkt sig och menat med hvar enda not, ja med hvarje paus i hans kompositioner, och deras förklaringar, hvarmed de också gerna lyckliggöra kättare, påminna, om än icke alltid lika lyckligt, både om den oändliga melodien och om de epokgörande s. k. ledmotiverna. Wagners instrumentation vittnar om den mest menniskoålskande sträfvan, i det den underlättar musikens njutande äfven af de lönghörda. Men äfven för ögats tillfredsställelse har han faderligen sört ty de sceniska effekterna taga icke sällan öfverhand öfver de musikaliska. Utstyrselkonsten är en härlig konst.

(Efter »Klavier-Lehrer».)

Från en dilettantkonsert Dirigenten: »Men, herr Pettersson, piano, piano!» — Herr P. fortfarande spelande fortissimo på sin violin: »Ack, herr direktör! låt mig vara; det är så vackert, så vackert!»

* * *

Fredrik Pacius.

För endast några veckor hafva förflutit sedan nabolandet på andra sidan sundet mistade sin störste tondiktare, och nu har en liknande förlust drabbat vårt forna broderfolk östanleds, i det Fredrik Pacius, Finlands ädle tonskald, den 8:de dennes afled i Helsingfors vid hög ålder. Tonsättaren till de sköna fosterländska sångerna, »Suomis sång» och »Vårt land» är oss välbekant, och vi minnas godt hur den senare folksången med Runebergs inledningsord till »Fänrik Ståls sägner» länge värmt äfven våra sinnen och höjt den fordom mellan folken å ömse sidor om Bottenhafvet gemensamma fosterländska andan. Diktaren var lyckligare än tonsättaren, ty han fick bortgå i hoppet om förverkligandet af hvad han sjöng: »Vår forntids land, vår framtids land — Var fritt, var gladt, var tryggt!» — Fastän Runebergs fosterländska dikt sedan tolkats i toner af en svensk tonsättare, som dermed skänkt oss en allmän blifven nationalsång, kan ej denna helt och hållet undantränga Pacius' vackra tondikt, och »Suomis sång», ännu hos oss så mycket sjungen och älskad, kommer alltid våra hjertan att klappa för Suomis land.

Då för nära sju år sedan Pacius' 75 års-jubileum firades, intogo vi i denna tidning hans porträtt och en längre biografisk uppsats, hemtag ur Nordisk Musiktidende. För många af våra läsare är denna obekant, och vi anse oss därför kunna i denna dödsruna återgifva en del af densamma.

Fredrik Pacius, den högre musikens grundläggare i Finland, föddes den 19 mars 1809 i Hamburg, der hans föräldrar, vinhandlaren Louis Pacius och Maria Margareta Schumacher voro bosatta. Af dessa var han bestämd för handelsyrket, men hans böjelse för musik och skön konst, äfven målning och poesi, framträdde så tydligt, att han, på inrådan af tonsättaren Methfessel i Hamburg, fick faderns tillåtelse att egna sig åt musiken och resa till Cassel för att utbilda sig under ledning af den store violinmästaren och komponisten Ludvig Spohr. Dennes upphöjda personlighet och fina violinspel utöfvade också ett outplånligt inflytande på Pacius och hans konst. I tre år (1824—27) stannade han i Cassel och

lärde der komposition af den utmärkte M. Hauptmann. Han kunde nu börja konserter i Tyskland och i sin hemort, utmärkande sig särdeles genom sitt spel i Spohrs kvartetter och solokompositioner för violin. På en sådan konsert i Stralsund hörde honom en musikälskande äldre köpman från Sverige vid namn Flygarson, som förtjust öfver hans spel öfvertalade honom att följa sig till Stockholm. Dit anländ i maj 1828 blef han der mycket väl emottagen. Efter en konsert, besökt äfven af den musikalske kronprinsen Oscar, erhöill han anställning som kammarmusikus och soloviolinist vid hofkapellet. I vår vackra hufvudstad trufdes Pacius väl, bemöttes med vänskap af flere våra förnämsta musici, af en Crusell,

Fredrik Pacius.

Lindblad, Geijer m. fl., och tillbragte der sex lyckliga år af sin ungdom till 1834, då han efter K. V. Salgés död (1833) d. 29 maj utnämndes till musiklehrare vid Helsingfors' universitet.

Hvad han gjort för den musikalska bildningen och smakens höjande i detta land — säger en finsk biograf — kan icke med få ord sägas; de njutningsfulla stunder han beredt Helsingfors' allmänhet kunna icke lätt uppräknas. Redan kort efter sin ankomst gaf han den 21 febr. 1835 sin första instrumental- och vokalkonsert, som sedermera efterföljdes af så många andra dylika de följande åren, med fyra musiksoaréer om året, hvarvid alltid den bästa klassiska och moderna musik utfördes under hans ledning. Under det första tiotalet uppträdde han ofta sjelf som virtuos med sitt hänförande violinspel,

exekverande dels Spohrs och andra mästares kompositioner, dels sina egna, såsom »Fantasi för violin» 1842 och »Konsert» 1845.

Han samlade alla musikalska krafter omkring sig och bildade flere elever i violinspel, såsom Otto v. Königslöw, R. v. Böningh, L. Borgström och senare J. Lindberg. Äfven större originalkompositioner af honom utfördes vid dessa konserter eller soaréer, såsom deklamatoriet »Die Weihe der Töne», första gången den 17 maj 1839 och sedan flere gånger, och »Tod im Tode» 1844, en »Zigenarkör» (1841), en »Festmarsch» (1842), utom en mängd af honom komponerade studentkvartettsånger. Ännu mera bidrog han till att höja kärleken till musiken genom de symfonikonserter, hvilka under hans utmärkte ledning vidtogo 1845 och fortforo nära 10 år, sex hvarje år, vid hvilka de odödliga verken af Haydn, Mozart, Beethoven och Mendelssohn-Bartholdy med flere mästare blefvo utförda, äfvensom ett Allegro maestoso af honom sjelf (1850).

Icke nog dermed, de största konserter, till hvilkas åstadkommande denna tid fordrades hela hans energi och utomordentliga förmåga, voro dock de »oratorier», den andliga musikens mästerverk, hvilka gäfvos mest på långfredagen eller vid påsktiden. Dessutom anförde han vid promotioner och andra högtider under de 35 år han var musiklärare vid universitetet.

De kompositioner, hvilka gjort honom mest populär och kär för finska hjertan, äro dels sången »Vårt land» till J. L. Runebergs ord, som för första gången sjöngs vid studentfesten den 13 maj 1848, samt hans största och mödosammaste arbete »Kung Carls jagt», romantisk opera i 3 akter med text af Z. Topelius, hvarur fragmenter utfördes vid konserten den 18 mars 1851, hvar efter hela operan första gången uppfördes af endast amatörer den 24 mars 1852, och ännu åtta gånger efter hvarandra samma år. Uppförandet af denna opera väckte den största entusiasm och Pacii namn stod nu på höjden af sitt anseende inom hans land. Den storartade kompositionen åtnjöt också hedern att blifva uppförd på K. teatern i Stockholm, först år 1856 för fjorton fulla hus, och sedan 1860 vid Carl XV:s kröning.

I Sverige blef Pacius ledamot af Musikalska akademien 1856; i Finland hugnades han ock med en orden samt professors titel och värdighet 1860 och

blef hedersdoktor 1877. Sedermera har han fullständigt omarbetat och tillagt nya musiknummer i nyssnämnda opera, som nästan är ett nytt arbete, sådant det gifvits de senare åren 1875 och 1880 på svenska scenen i Helsingfors.

Hans andra dramatiska komposition är musiken till »Prinsessan af Cypern», sorgespel i 4 akter efter motiv ur Kalevala af Z. Topelius, som gafs äfven af amatörer, vid invigningen af nya teatern i Helsingfors den 28, 29 och 30 nov. 1860, äfven innehållande flere de skönaste sångstycken.*

Utom de stora sångkompositionerna har han ännu skrivit och utgivit många allmänt kända och sjungna mindre stycken, såsom »Soldatgossen» 1858, och »Suomis sång», mest likasom »Warnung vor dem Wasser» (de senare mycket sjungna af alla våra manskörer) m. fl. till ord af Runeberg, Topelius, F. Berndtson och E. v. Qvanten. Pacii musik är af ädlaste slag, liksom Runebergs poesi högstämd och allvarlig, ren och varm, kärnfull och enkel tillika, nästan alltid bärande inspirationens prägel och talande till hjertat; hans instrumentering är storartad och ofta beundransvärd.

Hans sista opera »Loreley» uppfördes för första gången d. 28 april 1887 å Alexanderteatern i Helsingfors. Titelrollen Leonore utfördes af fru Engdahl på ett mycket förtjenstfullt sätt; öfriga roller innehades af frök. Lagermarck, hr A. Ojanperä och en hr Scheitweier, enkom införskrifven från Tyskland för pfalzgreffvens rol. De mindre rollerna utfördes af amatörer, och kören, nära 100 personer, bestod af musikvänner och studenter. Musiken hade införvats och dirigerades af universitetets musikalärare B. Faltin, som till slut lyckades öfvervinna komponistens motvillighet att offentligen uppföra operan. Efter sista akten skedde stormande ovationer för mäestron, som syntes i avantscenen. »Vårt land» uppspelades, hela publiinstämde och entusiasmen var allmän. Operan berömdes i alla tidningar på platsen såsom storslagen och intressant i musikaliskt hänseende. Huru aktad och kär Pacius varit i Finland har bevisats af flere förutgångna hyllningar af honom, så vid hans 50:de födelsedag, äfvensom vid den 60:de år 1869, hvarefter han tog afsked från sin tjänst vid universitetet. Pacius har på äldre dagar tidtals vistats i sitt fädernesland, än i Dresden, än i Hamburg, men alltid åter känt sig dragen till det nya hemlandet, vid hvilket han ock varit fästad med kära familjeband. Han

* Jemte uvertyren till »Kung Karls jagt» gafs vid galaspektaklet under kejsarbesöket i Helsingfors med anledning expositionen derst. i juni 1876 å Nya (Svenska) teatern 1:a akten af denna opera i tillfällig bearbetning. Sångkrafterna voro då fru Engdahl, frökn. Wessler och Lagermark, hr Alg. Lange och Jul. Saloman. Öfriga biträdande: frökn. Gurli Åberg, Frankenfelt, Byström, hr Fredrikson och Hillberg.

gifte sig redan 1842 i Helsingfors med Nina Luzia Martin och har med henne haft en son och två döttrar, den äldsta af dessa, Maria, en högst behaglig sångerska, var gift med Karl Collan, den bekante finske tonsättaren och skriftställaren, som afled d. 12 sept. 1871. Pacius var sedan 1856 riddare af svenska Vasorden.

OBS! Vår första musikbilaga för i år hoppas vi kunna tillända våra prenumeranter med ett af tidningens nästföljande nummer.

Till hufvudstadens musikalskande allmänhet!

Om det å ena sidan icke torde kunna förnekas att den s. k. variéemusiken under det senare årtiondet gjort ett allt större intrång inom hufvudstadens musikverld, så är det å andra sidan ett glädjande faktum att, såsom en reaktion häremot, hos verkliga musikvänner uppstått ett allt mera lefvande intresse för den ädla och bildande musiken. Det torde vara tillräckligt att såsom ett bevis på sanningen af detta påstående hänvisa till den välvilja hvarmed hufvudstadens såväl allmänhet som kritik omfattat de härstädes verkande sångsällskapen.

Vid dessa sällsksaps verksamhet har emellertid behovet af en särskild konsertorkester, hvars biträde ständigt kunnat påräknas, gjort sig allt mer och mer kännbart. Såsom det torde vara allmänt bekant, har det vid ett visst tillfälle t. o. m. varit nödvändigt att från utlandet förskaffa orkesterbiträde, emedan sådant omöjligt kunnat erhållas i hufvudstaden. Med anledning häraf har under höstens lopp under namn af *Filharmoniska Symfoniorkestrern* bildats en större orkester, bestående dels af medverkande amatörer, dels af särskildt engagerade musici. Denna orkester kommer att under musikäret gifva en serie *symfonikonserter* i musikaliska akademien under ledning af hr Andreas Hallén. Vid dessa konserter komma *inländska* och *utländska vokal- och instrumentalsolister* att medverka, och programmet skall i ständig omvexling bjuda både på klassisk och nyare musik.

Denna orkesters fortvaro är likväl i högsta grad beroende på allmänhetens intresse, hvilket man anser sig kunna hoppas vara så mycket större, som orkesterns verksamhet afser att i sin mån bidra till förädlande af den musikaliska smaken inom hufvudstaden.

På grund häraf få undertecknade härmed inbjuda till *abonnementssteckning* för sex symfonikonserter. Abonnementspriset utgör 12 kronor för 1:a och 9

kronor för 2:a plats, och eger abonnementssteckningen rum i Abr. Lundquists Hofmusikhandel, Malmorgsgatan n:r 8, hvarest, mot erläggande af abonnementsafgiften, kuponger, gällande för uttagande af konsertbiljetter, erhållas.

Stockholm i december 1890.

Axel Burén.

A. Hallén.

A. Ellsén.

Erik Scholander. Erik von Otter.

John May.

Om Verdis nya opera »Falstaff».

En ny opera af Verdi och dertill en med komiskt ämne, det är en märkvärdighet. Man skrifer från Italien att stor fröjd råder der, emedan telegrafn från ena ändan af halfn till den andra förkunnat: Verdi har verkligen skrivit den nya operan. Den som känner den gamle mästarsens popularitet förundrar sig ej öfver att ett helt land kommer i sensation vid underrättelsen om en ny opera af Verdi. Om hur denna i det allra längsta af mäestron bevarade hemlighet kom till uppenbarelse, först för de närmast intresserade och derefter till den stora allmänheten, berättas nu följande. En dag helt nyligen inbjöd Verdi i Milano hela familjen Riccardi till middag å »hotell Milano». Arrigo Boito, intim vän till Verdi (författare till hans »Otello»-text, som bekant) var också närvarande. Verdi var vid brillantaste lynne; ja, han tycktes rent af föryngrad och utvecklade en alldeles ovanlig humor; icke en gång Giulio Riccardi (Verdis förläggare) hade en aning om att Verdi hade en ny opera fullfärdig. Hemligheten var väl bevarad. Hur stor blef ej derför Riccardis och de andras förvåning, då Boito vid desserten höjde det med champagne fyllda glaset och drack »Tjockingens» skål, »Tjockingen», hvem kunde han väl mena? Den ene såg på den andre utan att kunna lösa gåtan. Boito utbragte nu en skål för »Tjockingens» triumf, och då han likasom Verdi roat sig tillräckligt åt den allmänna förvåningen tillade han: »Jag höjer glaset för tredje gången och det för framgången af Verdis nyaste opera, för hans Falstaff!» — »Och är operan verkligen färdig?» vågade signora Riccardi fråga, och denne nickade bifall med glad uppsyn. Sedan nu hemligheten var röjd, tog Verdi sjelf till ordet och redogjorde för alla möjliga detaljer i operan. Han berättade, att Boitos libretto var så kostlig, så full af komiska saker, att han, Verdi, otaliga gånger måst afbryta komponerandet för att få skratta ut. »Dervid», sade Verdi, »kom jag alltid att tänka på, att jag redan till min vän Philippi skref: 'Jag kommer icke att skriva en komisk opera förr, än jag funnit en textbok, som narrar mig att skratta

riktigt godt». — Vidare underrättelse om det nya verket torde ej länge låta vänta på sig. Berättaren af det ofvannämnda inför äfven förläggaren Riccordi såsom alldeles okunnig om att Verdi skref en ny opera, men vi våga betvifla denna okunnighet, då tidningarne länge omtalat att Verdi var selsatt med komponerandet af »Falstaff».

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För en röst med piano:

Geijer, Gösta: *Dröm*; tillegn. Alb. Bülow, ord af I. P. Jacobsen. Pris 50 öre (ess—f). — *Det komma skall en sorgetid*, ord af K. A. Melin, tillegn. frk. Anna Bergström (c—f). Pris 75 öre.

Af dessa talangfullt komponerade sånger anslår oss mest den först nämnda under det den sista är något harmoniskt invecklad i ackompanjemanget, som för öfrigt i båda sångerna är effektfullt utan att förete några svårigheter. Den unge komponisten, elev af Joh. Svendsen i Köpenhamn har, såsom en annons i dagens nummer visar, nu bosatt sig här som musiklärare.

På Wilh. Hagströms förlag, Hudiksvall, har utgivits:

Hagström, N.: *Sånglära för folkskolor och allmänna läroverkens högre klasser*. Andra kursen, andra uppl. Pr. 60 öre.

Vi ha förut gifvit vårt erkännande åt denna sånglära, hvars författare är musiklärare vid Helsingborgs H. allmänna läroverk. I bokens förord erinrar författaren att läroboken är indelad i 3 kurser, så att den 3:e är den egentliga avslutningskursen; men då flere elever sluta sin skolgång tidigt och ej få tillfälle att genomgå hela läroboken, så har det väsentligaste af allmänna musikleäran med dithör. öfningar här intagits, så att 1:a och 2:a kurserna derigenom utgöra en minimikurs i notsång. Bokens särskilda afdelningar äro I. Allmän musikleära, II. Tonbildnings- och språkljudsöfningar, III. Tonträfningsöfningar, IV. Taktöfningar, V. En- och tvåstämmiga sångstycken och koraler för tillämpning af tonträffning, takt m. m.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Jan. 1, 5. Mascagni, Pietro: *På Sicilien*; *Undina*. ballett; Adam: *Nürnbergerdockan*. — 2. Verdi: *Aida*, (Amneris: frk. Almati). — 3, 4, 6 (1/2 2) 8, 10, 13, 15. *Wermländingarne*. — 6. Bizet:

Carmen (Carmen: frk. Almati, gäst; Michaela: frk. Karlsohn; Don José, Escamillo: hrr Ödman, Edberg). — 7, 9. Lortzing, Alb.: *Czar och timmerman* kom. opera i 3 akt. (Czar Peter, borgm. van Bett, Peter Ivanow, amir. Lefort, lord Syndham, markis Chateaufeuf: hrr Johansson, Strömberg, Lundmark, Sellergren, Edberg; Marie, fru Browne: fru Edling, Strandberg). — 11, 12. Lortzing, Alb.: *Czar och timmerman*, *Undina*. — 14. Adam: *Konung för en dag* (Zephoris, Zelida: hr Lundmark, fru Strandberg.)

Svenska Teatern. Jan. 6. *Den ondes begravare*.

Vasa-teatern. Jan. 1—5. Sullivan: *Mikadon*; *I slumpens värld* nyårsfant. i 1 akt med körer och kupl. af E... N... — 7, 8. Strauss: *Läderlappen* (2 och 3 akt.); *I slumpens värld*. — 10 (30:de gången), 11. *Läderlappen*; *I slumpens värld*. — 13, 14. Offenbach: *Lilla rosenknoppen* (La jolie parfumeuse) oper. i 3 akt. af H. Cremieux och E. Blum. (Rose Michon, parfymhandlarska: frk. Olga Lindberg, debut: Clorinne, Arthémise, Madelon, vid Stora operan: fru Hjortberg, Cederberg, Klinger: Barolet, Roses brudgum: frk. Johansson; Chev. de la Cocardiére, Persiflage, Jean Poirot: hrr Warberg, Strömberg, Lundahl; tjänstfolk. musikanter, bröllopsgäster m. m. — Tiden 1700-talet.)

Berns' Salong. *Konsertmatiné* af hofkapell. Frederik Sörensen (bitr.: fru Wendela Andersson-Sörensen, frk. Almati; hrr Aulin, Er. Borgstedt, Stenhammar (ackomp.).

Kgl. operans första nyhet för året, Lortzings »Czar och timmerman», har nu gått öfver scenen, om med stadig framgång får tiden utvisa. Denna komiska opera är onekligen ganska underhållande till text som musik, men då vår operapublik mindre tycks intressera sig för att göra bekantskap med ett erkänt godt dramatiskt-musikaliskt verk, än att få höra på vissa sångarfavoriter (om vi ens få begagna pluralis) har man kläna förhoppningar om att operan kan hålla sig uppe. Bättre dragningskraft har varietémusiken hos Berns', i Sveasalen och på Mosebacke, der fyllda salonger frenetiskt applådera dessa lokalers vokala »konstproduktioner». I Lortzings opera borde ensam fru Edling, vår förträffliga, intagande och lifliga sångerska, locka publiken till operasalongen, dertill utföres den komiska borgmästarens hufvudrol på mycket roande sätt af hr Strömberg. Hr Johansson är visserligen en något för matt och röstsvag Czar, hr Lundmark en föga fransk markis, men operan i sin helhet är dock både se- och hörvärd. Dansen är af hr Lund förtjenstfullt arrangerad. Den som bevisar en föreställning af »Czar och timmerman» på vår opera kan dermed förskaffa sig en ganska rolig afton. Beträffande sista gången operan upptogs på operascenen före denna repris, så ha vi funnit att detta måtte ha varit 1866 d. 5 maj, då hr Weiss utförde borgmästarens rol. — »Wermländingarne» upphöra ej heller att roa sin publik och gafs d. 13 d:s för 225:te gången.

Den nya Offenbachs-operetten på Vasateatern har, som vanligt der, fått

en lysande uppsättning, men framgången tro vi ej blir derefter, ty musiken och komiken i densamma är ej synnerligen uppiggande, om än rätt vackra melodier i den kända genren förekomma. Hufvudpersonen, debutantan frk. Lindberg, har ett behagligt utseende men svag och ännu till intonation osäker och utbildad röst. Hr Strömberg, f. d. dansören, är rätt lustig med sina piruetter och kupletter.

Den konsertmatiné hr F. Sörensen gaf i Berns' salong var högst angenäm, i det man då åter fick höra vår värderade och saknade operasångerska fru Vendela Andersson-Sörensen (svägerska till konsertgifvaren). Med en röst, åtminstone fullt så sympatisk och intagande som förr, och med oförminskad liflighet och konstnärlighet föredrog hon en aria med obligat violin (hr Aulin) ur Saint Saëns »Timbre d'Argent», en förtjtsande »Canzonetta» af Haydn med fransk text, »In der Märznacht», liflig skrattnvisa af Taubert och en Polska (»Ensam vandrar jag») af Is. Dannström. Efter hvarje sång, synnerligast efter Tauberts, helsades den utmärkta sångerskan med stormande applåder, hvarmed hon också hyllades vid sin första entrée. Konsertgifvaren inledde matinéen med ett af honom och hr Stenhammar väl utfördt andante af Rubinstein. Särdeles förträffligt skötte hr Aulin sin violin i Nerudas förtjtsande »Berceuse Slave» och äfven i Vieuxtemps Gavotte. Frk. Almatiss utförande af Capouls »Meha» och Scuderis »Dormi Pure» belönades med välförtjent bifall. Hr E. Borgstedt föredrog en sång af Gösta Geijer, »Es war ein König in Thule», med präktig röst ehuru något inbundet föredrag. Hr Stenhammar ackompanjerade flitigt och utmärkt som vanligt. En Andersens-saga, uppläst af fru Hartman slog också mycket an på den talrika publiken.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Tisd. d. 20 d:s uppföres här »Midsommarnattsdrömmen» af Shakespear med Mendelssohns musik, senast gifven här d. 4 april 1888, således före dramatiska och lyriska scenernas skilsmessa, som blef så ödesdiger för det stora skådespelet, hvilket med detsamma blef förvisadt från landets första scen och man kan väl säga med detsamma nästan landsförvist. Vid nu skeende repris af »Midsommarnattsdrömmen» komma fruor Dorsch-Bosin (Hermia) och Hartman (Puck) samt hr Törnquist att medverka. För att bereda en större allmänhet tillfälle att på operascenen få se dramatiska föreställningar, i synnerhet med musik, af högre värde, ämnar dir. Nordquist till omväxling med operaföreställningarna gifva sådana der till nedsatt

pris, en anordning för hvilken man är dir. Nordquist högeligen tacksam.

Kgl. Operan förbereder äfven, utom Otello, en repris af »Lohengrin» med frk. Moritz som Elsa samt »Lakmé», i hvilken frök. Parsberg lär få sin tredje debut, i titelrollen. Spohrs »Jes-sonda» är också i fråga att återupptagas.

Symfonikonserten, lördagen d. 17 d:s inledes med symfoni af Gade (op. 5 c moll) en hyllning åt den nyss aflidne tonsättarens minne, derpå följer hr Tor Aulins nya violinkonsert, förut spelad i Kristiania vid slutet af förra året liksom nu af tonsättaren själf; följande nummer blir Haydns härliga variationer ur »Kaiserquartetten», för stråkorkester, och det intressanta programmet avslutas med Beethovens B dur-symfoni, n:o 4.

Filharmoniska Symfoniorkestrerna nästa konsert är bestämd att ega rum lördagen den 24 januari i Musikaliska akademien. Programmet till denna konsert kommer bl. annat att upptaga: Mozarts symfoni i Ess-dur (Bülows revision), Edv. Griegs Peer Gynt-suite, förut ej uppförd här i Sverige, och hvilken orkestersuite f. n. spelas med framgång i flere af kontinentens städer, senast utfördes den på en symfonikonsert den 29 december i Köpenhamn. Vidare kommer att utföras ännu en nyhet, nämligen Serenad för stråkorkester med violoncell-solo obligat af Rob. Volkmann. Denna konsert blir den första abonnementskonserten, och är tillfälle till abonnementssteckning i Abr. Lundquists hofmusikhandel härstädes.

Till N. W. Gades minne lär Musikföreningen härstädes vid sin nästa konsert komma att gifva komponistens G moll-symfoni. Musikaliska akademien lär äfven illustrera sin årsfest med en af hans kompositioner.

Å Kgl. teatern i Köpenhamn egde en högtidlig minnesfest öfver honom rum, hvarvid den musikalska delen af programmet upptog Gades egna tonsättningar till största delen, under anförande af kapellm. Johan Svendsen. Gades enka har i tidningarne framfört en tacksägelse för den heder som från alla håll bevisats minnet af hennes make. — Vi begagna här tillfället att rätta ett misstag i vår Gade-biografi, förra numret. Enl. andra tidningar uppgåfvo vi fru Gade heta i sig själf Erslew, af nämnda tidningsannons framgår, att hennes namn före giftermålet med Gade var Marie Stæger.

Främmande musikartister. Fröken Frida Schytte, den utmärkta unga danska violinisten kommer om måndag d. 19 d:s att låta höra sig å Kgl. operan. — Filip Forstén, förr anställd vid vår opera, har återkommit hit och ämnar gifva konserter, vid hvilka frökn. Aug. Ohrström och Sigrid Gyllensköld komma att medverka.

Gluntturnén kallas en konserttur företagen af ett par kända Gluntsångare i Upsala, i afsigt att samla medel till nytt nationshus för Smålands nation derstädes. Den första soarén hölls å Gillesalen d. 9 d:s för full salong och under stort bifall. De unga sångarne ämna derefter uppträda i Eksjö d. 12 jan., Vexjö d. 13, Kalmar d. 15, Jönköping d. 17, Göteborg d. 19 och 20 d:s. Sedan besökas Borås, Skövde, Örebro och Vesterås.

Sigrid Arnoldson. Från Barcelona telegraferas, skrifver Spada, att Sigrid Arnoldson debuterat som Dinorah på Liceo-teatern derstädes med stor framgång. Särskildt hyllade man sångerskan efter den bekanta »skuggvalsen».

Gina Oselio är genom impressarion Strakosch engagerad för en serie operaföreställningar i Schweiz under månaderna februari och mars.

Operasångerskan fru Olfine Moe har med sig associerat ett par unga artister från Tyskland, hrr Heinrich Kaiser, tenorsångare, och Theodor Viehmeyer, pianist, för att med dem företaga en konsertresa genom Sverige och Norge med Göteborg till utgångspunkt. Turnéns impressario är den kände skådespelaren Ludvig Otterström.

Svenska marscher. För närvarande pågå forskningar i syfte att åt svenska armén återbörda de äldre marschmelodier, som äro af svenskt ursprung. De, som hafva sådana i sin ego, kunna befordra nämnda syfte genom att insända dylika marschmelodier till Musikaliska akademiens bibliotek.

Kristiania. Arkitekten Valfrid Karlsson, förste pristagare vid täflingarne till operahus samt riksdags och bankhus härstädes, har, jemte regissören hr Ludvig Josephson, kallats till Kristiania för bedömandet af täflingsritningar till det ifrågasatta nya operahuset i Norges hufvudstad.

Fru Judic har, att döma af ryska blad, icke i Petersburg rönt synnerlig framgång. Hennes vistelse derstädes blef ej heller långvarig. Redan den 26 december skulle hon uppträda på en privatteater i Moskva, der hon ämnade gifva 8 representationer.

Paris. På Gaite-teatern gafs i slutet af förra året »La Fée aux chèvres», en spektakel-operett med rigtning åt opéra-comique. Texten är författad af hrr Paul Ferrier och Albert Vanloo och musiken af Varney. Stycket har väckt stor munterhet och tros hålla sig länge uppe på scenen, helst som uppsättningen är lysande.

Rouen. Första uppförandet i Frankrike af Wagners »Lohengrin» är ämnadt att ega rum här i januari. Dekorationer och kostymer blifva de samma, som användes vid den misslyckade representationen i Paris på Edenteatern.

Leipzig. På stadsteatern gafs d. 19 dec. en intressant premiére, om man så får kalla återuppförandet af Lortzings komiska opera »Hans Sachs», som ej gifvits här på 50 år.

Den lifliga handlingen och de behagliga melodierna väckte publikens stora bifall. (Operan förekommer i Kleinmichels samling: Beliebte opern aus früherer Zeit).

Osnabrück. Till minne af Lortzing († d. 21 juni 1851 i Berlin) har en sångförening här uppsatt en minnestafva på ett hus, som beboddes 1827 af den omtyckte operakomponisten, som länge verkade här i egenskap af skådespelare, sångare och komponist.

Petersburg. Anton Rubinstein, som är missnöjd med musikförhållandena här, tänker lemna sin plats som konservatoriedirektör. Emellertid har han af vänner och beundrare låtit öfvertala sig att behålla platsen till nästa juni.

Budapest. Mascagnis »Cavalleria rusticana» (»Ländliche Ritterlichkeit») har vid första uppförandet här vunnit stor framgång. — Komponisten har af utställningskomitén i Palermo fått i uppdrag att komponera invigningshymnen, och i Livorno har nyligen ett orkesterstycke af honom, »Danza esotica», utförts med bifall.

Anna och Eugen Hildach, sångarparet, som nyligen i Danmark gjort en större turné, säges efter inbjudan komma att konserter i Sverige och Norge under februari månad.

Dödsfall.

Fogelberg, Gunmar, sångare och sånglärare f. i Trollhättan d. 16 sept. 1840, † derst. d. 9 dec. 1890.

Gade, Niels Wilhelm, dansk tonsättare, f. d. 22 febr. 1817 i Köpenhamn, † derst. d. 28 dec. 1890 (se föreg. nummer).

Pacius, Fredrik, finsk tonsättare, f. d. 19 mars 1809 i Hamburg, † i Helsingfors d. 8 jan. (se sid. 12).

Taubert, Karl Gottfried Wilhelm, populär tysk komponist och pianovirtuos, f. d. 23 mars 1811 i Berlin, † derst. d. 7 jan. I piano var Taubert liksom Mendelssohn elev af L. Berger. Efter studier vid Berlins universitet (1827—30) uppträdde T. som pianovirtuos, var en tid musiklärare i Berlin, blef 1831 ledare af hofkonserterna, 1842 kapellmästare vid operan och dir. för k. kapellets symfonikonsalter, dem han föranstaltade tillsammans med Mendelssohn och Henning; 1869 utnämnd till förste kapellmästare. T. var en flitig och rätt ansedd kompositör af symfonier, uvertyrer, kamarmusikverk, operor (»Joggeli» 1853, »Macbeth» 1857, »Cesario» 1874 m. fl.), pianosaker, körverk och solosånger, bland hvilka hos oss torde vara mest bekanta hans berömda barnvisor och sången »Jag vet ej hvarför jag sjunger». Hans operor ha ej rönt synnerlig framgång. Sedan lång tid lefde T. som privatman i Berlin.

Witt, Leopold Friedrich, kapellmästare och komponist, f. d. 17 aug. 1811 i Königsberg, † d. 1 jan. i Kiel, der han sedan 1858 varit bosatt som musikdirektör. Han har skrifvit orkesterkompositioner, quartetter, körer, sånger etc.

Anmälan,

Svensk Musiktidning, 11:te årgången, rekommenderar sig härmed i välvillig åtanke hos den musikaliska allmänheten. Så länge har ännu ingen Svensk Musiktidning tillkämpat sig existens, men det har ej heller kunnat ske utan uppoffring af utgifvaren. Vi hoppas med detta år att större spridning af tidningen skall betrygga hennes fortvaro. Uppoffringen för prenumeranten är ringa. För **endast 5 kronor** erhålles under året **populär lektyr i musikaliska ämnen**, biografier med **porträtter** af in- och utländska konstnärer, **Musikbilagor** af **god och lätt utförbar, sång- och pianomusik**, (omkring 14 sidor eller mera, beroende af prenumerationen). Utom större artiklar innehåller tidningen redogörelser för **musikpressen, följetonger, notiser** m. m., och goda litterära krafter kunna för tidningen påräknas. Tidningen lämpar sig för **hvarje musikaliskt hem**, som genom densamma kan följa med händelserna inom musikverlden, särskildt vår egen. Svensk Musiktidning utkommer 2 gånger i månaden (utom Juli—Aug.). Endast helårsprenumeranter erhålla musikbilagan. Å tidningen prenumereras å byrån **Olofsgatan 1** (Hötorget 6), derifrån tidningen hemsändes, i bok- och musikhandeln, å tidningskontoren. **För landsorten bäst å posten.**

Ödmjukligen
Redaktionen.

Kongl. Konservatorium för musik i Leipzig.

Onsdagen den 1 April kl. 9 f. m. eger antagningspröfningen rum. Undervisningen omfattar Harmoni- och Kompositionslära, piano, orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldthorn, trumpet, basun, harpa, — solo-, ensemble-, quartett-, orkester- och partiturspel; — solo- och körsång samt lärometod i förening med offentliga föredrag, historia och musikestetik, italienska språket, deklamations- och dramatisk undervisning — och undervisas här i af: prof. *F. Hermann*, prof. d:r *R. Papperitz*, organisten i Nicolai-kyrkan, kapellmästare prof. d:r *C. Reinecke*, *Th. Coccius*, universitetsprofessor d:r *O. Paul*, d:r *F. Werder*, musikdir. d:r *S. Jadassohn*, *L. Grill*, *F. Rebling*, *J. Weidenbach*, *C. Piutti*, organist i St. Thomas-kyrkan, *B. Zwintscher*, *H. Klesse*, kgl. musikdirektör prof. d:r *W. Rust*, kantor vid Thomasskolan *A. Reckendorf*, *J. Klengel*, kammarmästare *A. Schröder*, *R. Bolland*, *O. Schwabe*, *W. Barge*, *G. Hinke*, *F. Gumpert*, *F. Weinschenk*, *R. Müller*, *A. Brodsky*, *P. Quasdorf*, *E. Schücker*, kapellm. *H. Sitt*, hofpianisten *C. Wendling*, *T. Gentzsch*, *P. Homeyer*, organist för Gewandhaus-konserterna, *H. Becker*, fru prof. *A. Schimon-Regan*, hrr *A. Ruthardt*, *G. Schreck*, *C. Beving*, *F. Freitag*, musikdir. *G. Ewald*, *A. Proft*, regissör vid Stadtteatern.

Tillfälle erbjudes att lära pianospel på Janko-klavaturen.

I Institutets rum finnas 3 orglar för undervisningen.

För dem som äro kompetenta till erhållande af *fullständigt utbildande för operan* är i det nya huset en *öfnings-scen* upprättad.

Direktionen för härvarande *Gewandhaus-konserter* medgifver Kgl. Konservatoriets samtliga lärjungar fritt tillträde till icke allenast alla generalrepetitioner för vinterns 22 *Gewandhaus-konserter*, utan i regeln också till *Kammarmusik-representationerna*, som ega rum i *Gewandhaus*.

Honoraret för undervisningen utgör 360 mark pr år, som i tre terminer, påsk, mikaelsmessan och jul, i förskott betalas med 120 mark. Dessutom betalas 10 mark i inskrifningsavgift.

Utförliga prospekt utlemnas af direktionen kostnadsfritt; kunna äfven bekommas hos alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet.

Leipzig i januari 1891.

Direktionen för Kongl. Musik-Konservatorium.
D:r OTTO GÜNTHER.

Undertecknad gifver fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik och Rölors** inöfning, om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en kvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rö-nischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/29—1/210 och 2—3.

Frans J. Huss.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

FRITZ ARLBERG.

Sånglärare.

Karlaplan 8, 1 tr. upp.

Obs.! Ändrad adress. Obs.!

Gösta Geijer

undervisar i **harmoni**, mottager kompositioner till granskning och inöfvar sånger.

Olofsgatan 13, 1 tr. upp.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

INNEHÅLL: Franz Neruda (med porträtt.) — En förbisedd svensk sångartist. — Utdrag ur professor Klinkmeyers musiklexikon (Humoresk). — † Fredrik Pacius (med porträtt.) — Till hufvudstadens musikälskande allmänhet. — Om Verdis nya opera *Falstaff*. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall — Annonser.